

Prije pisanog spomena ...

Arheološki nalazi

U nedostatku pisanih izvora arheološka iskapanja nametnula su se kao nužna za dobivanje spoznaja o najstarijim povijesnim svjedočanstvima o našem gradu. Na moguće postojanje **prapovijesnog sloja** upućuju nalazi kremenih strugala i ulomaka prapovijesne keramike, vjerojatno iz kasnog brončanog doba. U zidu kapele pronađeno je više komada rimskih opeka i tegula te dio rimskog nadgrobnog spomenika (korištenog kao građevni materijal).

Srednjovjekovnom, **predmongolskom razdoblju** (XIII. stoljeće), pripadaju arheološki nalazi kao što su karičica sa S – petljom i pojasna kopča pronađene uz pokojnika u grobu te brojni ulomci keramike, rog i kapitel.

Rodni list Ivanca

Isprava kojom Albert de Nagmichal potvrđuje pravu Ivana Paližne, ml. iz godine 1396., u kojoj se prvi put spominje naselje Ivanec

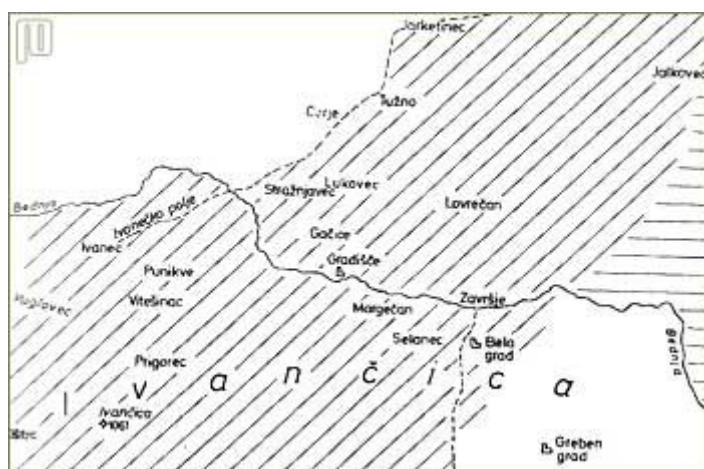
Najstariji pisani spomen Ivanca nalazi se u ispravi datiranoj 22. lipnja 1396. godine, koju je u Beli izdao prior Ivanovaca i gospodar kastruma Bele Ivan Mlađi od Paližane stanovnicima „slobodne općine Svetog Ivana“. Ivan Kukuljević Sakcinski prvi je obznanio taj izvor. Isprava nije sačuvana u izvornom obliku, nego u prijepisu dokumenta Alberta de Nagmihala, tadašnjeg bana Hrvatske i Dalmacije i vranskog priora, izdanog 1421. godine u Pakracu. Ispravu možemo smatrati rodnim listom našega grada.

Ivanovci

Ivanovci u Pustoj Beli

Postanak grada vezan je uz viteški red ivanovaca koji se još nazivaju hospitalci, vitezovi Svetog Ivana Krstitelja ili malteški vitezovi. Ivanec je u to vrijeme bio dio velikog feudalnog posjeda kojemu je središte bio grad Bela, danas u narodu zvan Pusta Bela. Ivanovce, njihov dolazak u ivanečki kraj i zasluge za osnutak grada detaljno je samostalnim radom istraživao i prikazao u stripu Ivanovci Matko Huđ, također član Povijesne skupine. U PowerPoint prezentaciji koristili smo njegove prikaze najstarije kapele Svetog Ivana Krstitelja i kaštela ivanovaca, a prema podacima i uputama koje nam je dao g. Belaj temeljem rezultata arheoloških iskapanja.

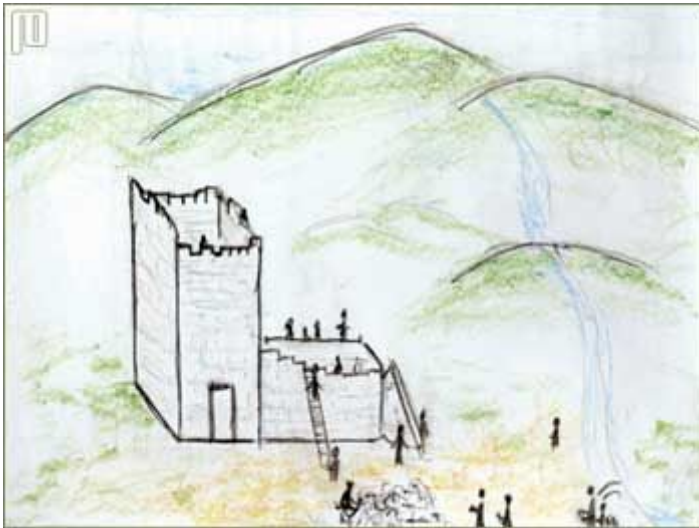
Posjedi Ivanovaca

Crkvena arhitektura

Povijest Ivanca veže se i uz kapelu Svetog Ivan Krstitelja koja se prvi put spominje 1649. godine u vizitacijama Arhiđakonata varaždinskog kao vrlo stara, starija od župne crkve, križarska i vrlo trošna. Godine 1674. bila je porušena. Arheološkim istraživanjima dokazano je njezino postojanje i moguće je pretpostaviti njezin izgled. Kapela je imala četvrtasto svetište s koso postavljenim jakim potpornjacima (neobičan detalj). Na mjestu te najstarije kapele desetak godina nakon njezina rušenja izgrađena je nova kapela. Podigli su je grofovi Petheö (ondašnji vlasnici Ivanca) i postojala je do 1844. godine kada je najvećim dijelom srušena. Ta je kapela

imala vrijedan inventar crkvenog posuđa i misnog ruha, a kaleži i pladnjevi prenijeti su kasnije u župnu crkvu Svete Marije Magdalene. Od ostataka kapele preostala je krstionica te portal na ulazu u ivanečki župni dvor s natpisom iz 1861. godine. Spomenuta župna crkva Svete Marije Magdalene sagrađena je u neposrednoj blizini kapele Svetog Ivana Krstitelja, najkasnije u XVII. stoljeću dok je današnji izgled poprimila početkom XIX. stoljeća.

Zemljovid Stjepana Glavača

Crtež gradnje crkve

Ivanec je na zemljovidu Stjepana Glavača iz 1673. godine prikazan dvjema crkvama. Dokazuje se tako pretpostavka da je jedna starija, kapela ivanovaca, a druga župna crkva koju je koristio puk.

Stari grad Ivanec

Ostaci kaštela

Na istom prostoru gdje se nalazila kapela Svetog Ivana Krstitelja sagrađen je i Stari grad Ivanec. Pretpostavlja se da su ga sagradili ivanovci najvjerojatnije u obrambene svrhe jer se nalazio na rubu njihovog velikog posjeda. Kaštel je u začetku predstavljao kulu četvrtasta oblika. Ta se obrambena tvrđava (kastrum) u povijesnim izvorima spominje tek od kraja XV. stoljeća, kad je bio u rukama bana Ivana Korvina. Od sredine XVI. stoljeća u vlasništvu je obitelji Petheö de Gerse koja je

kaštel iznova gradila. Konačni oblik kaštelu dala je obitelj Kukuljević – Sakcinski u XIX. stoljeću, točnije Ladislav Kukuljević – Sakcinski pa se u narodu uvriježio naziv Kukuljevićev grad. Kukuljevićev grad spaljen je 1943. godine, a zadnje kule dvorca, spomenika ivanečke prošlosti, srušene su 1959. godine ne bi li se, po ondašnjim mjerilima, prostor bolje prilagodio novozamišljenom urbanističkom skladu.

Kukuljevićev grad na snimci iz 1896. godine